

Frontal Dişlerde Dik Yönlü Hareketler için Edge-Wise Arch'da Yapılan Bir Şekil Değişikliği

Dr. FİLİZ PERKÜN (*)

Ortodontide mekanik tedavide kullanılan apareyler zamanımızda pek çeşitli duruma gelmiş bulunmaktadır. Bununla beraber, diyebiliriz ki, son senelerde çeşitli vestibül arkları ile tedavi, daha fazla rağbet gören bir metod halini almaktadır.

Köşeli ark (Edge-wise arch) da vestibülde seyreden bir ark şekli olması ve tedavide gerekli hareketlerin hemen hepsini sağlayabilmesi dolayısıyla günümüzde çok kullanılan vestibül arklarından biri olmak durumundadır.

E. H. Angle ve yardımcıları tarafından 1929 yılında meslektaşlarına tanıtılıp gösterilen bu ark, müellifin bir yıl sonra ölmesinin tesiri altında olsa gerek, uzunca bir müddet unutulmuş ve pratikte lâyıık olduğu değeri bulamamıştır.

Fakat daha sonra, çeşitli mütehassısların bu konuya tekrar eğilmeleri sebebiyle, Edge-wise arch tekniği, yeniden tatbik edilmiş ve bugünkü önemi ile karşımıza çıkmış bulunmaktadır.

Kabul etmek gerekir ki, bugün tatbik etmekte olduğumuz edge-wise arch ve tekniği Angle'in ilk teklif ettiği şekilden bazı önemli farklar taşımaktadır. Çeşitli ihtiyaçlara göre, her müellif apareyin şu veya bu kısmında değişiklikler yapmış ve tekniğinde de kendince gerekli gördüğü tadilatı eklemiştir.

(*) İ. Ü. Dişhekimliği Fakültesi Ortodonti Kürsüsü Profesörü.

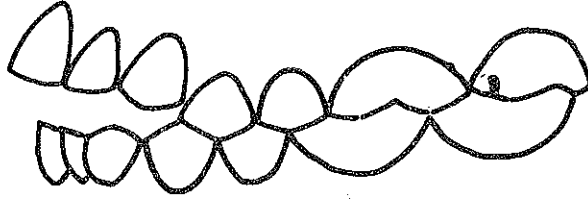
Nitekim, arkin orijinalinden daha ince olarak kullanılması; braket şekillerinin değiştirilmesi ve çeşitli bölgelerde yatay veya dikey «loop» ve «boot» ların yapılması bu önemli değişiklikler meyânında zikredilebilirler.

Kesici dişler bölgesindeki dişlerin dik yönlü hareketlerini (infraposition-supraposition) sağlayabilmek için:

- Arkin bütünü ile molar tüplerinin mesialinden aktive edilmesi,
- Ön bölgede çeneler arası dik elâstiklerin tatbiki,
- Arkin ön bölgede, kaninler arasındaki kısmının dik yönde aktive edilmesi ve
- Kaninler bölgesinde «boot-hook» ların yapılması gibi çeşitli şekiller tatbik edilmektedir.

Yan dişlerin $\frac{7-4}{7-4} \left| \frac{4-7}{4-7} \right.$ kapanışta birbirlerine tam temas

ettiği durumlarda moclusion vaziyeti sadece bir çenedeki ön dişleri ilgilendiriyorsa: (3 + 3 veya 3 — 3) (Şekil 1).

Şekil 1.

a) Arkin bütünü'nün dik yönde aktive edilmesi hareketi gerekli olmıyan yan dişlere de bir kuvvet tatbik edeceği için istenmiyen sonuçlara sebep olabilmektedir.

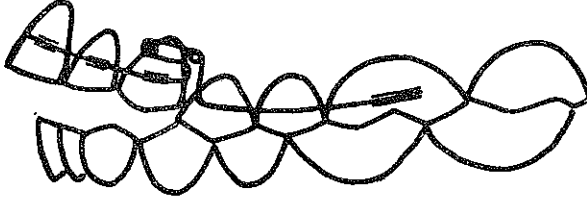
b) Aynı tip bir vak'ada çeneler arası elâstikler tatbiki, kuvvet olarak karşı çeneyi de müteessir edeceği için mahzurları olabilir.

c) Sadece ön bölgede (3 + 3) veya (3 — 3) arasında arkin dik yönde aktive edilmesi bu hareket için gerekli kuvveti sağlamamaktadır. Aynı zamanda bu şekil tatbikatta en fazla hareket

$1 + 1$ veya $1 - 1$ lerde görülmekte ve diğer dişlere doğru gidildikçe belirli bir nisbet dahilinde azalmaktadır.

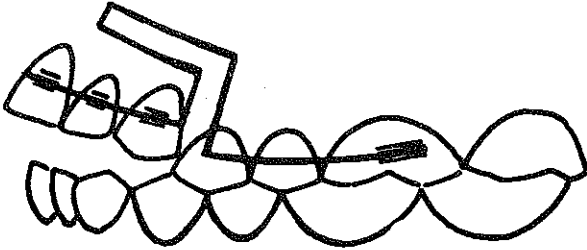
d) Zikrettiğimiz vak'ada en uygun tatbikat «boot-hook» şeklindedir. Fakat bu tip tatbikatı tavsiye eden müellifler boot-hook'ları kaninler bölgesinde ve çok ufak olarak yapmaktadırlar.

Ufak olan boot-hook'ların yaylanma kolları kısa ve iki taraflı boot-hook'lar arasında kalan direnç kolu uzun olduğu için bazı durumlarda tatminkâr sonuç alınmamaktadır. (Şekil 2).

Şekil 2.

Bu mahzuru göz önüne alarak ve boot-hook'lardan mülhem olarak kaninler bölgesinde edge-wise arch'da yeni bir şekil değişikliği yapmayı düşündük. (Şekil 3). Bu değişiklikte, kaninlerin hemen üstalinde dişeti seviyesine yükselen ark vestibülün bize bahsettiği imkân dahilinde dik ve yatay uzun kolları olan bir dik-dörtgen yaptıktan sonra tekrar aynı bölgeye dönmekte ve kaninlerden itibaren ön dişlerin bracket'lerine dahil olmaktadır. Çenenin karşı tarafında da aynı durum sağlanmaktadır.

Şekil 3.

Elde edilen ve alveol bölgesinde bulunan bu yaylanma kollarının uzun olması dolayısı ile:

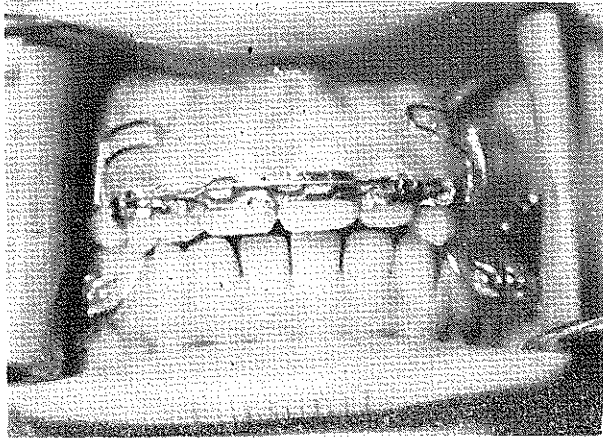
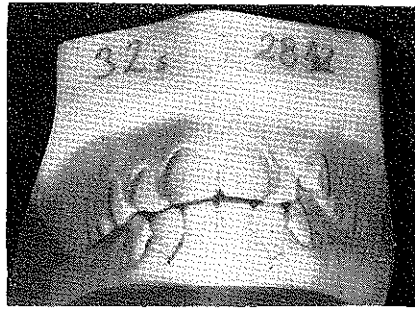
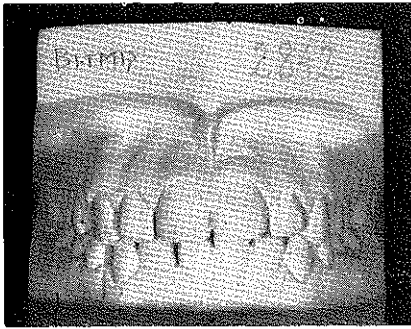
a) Arkın dik yönlü aktive edilmesi daha kolay ve istenilen şiddetle sağlanabilmekte,

b) Kuvvet kolları ile direnç kolu (3 + 3 arası) arasında kuvvet kolu lehine bir durum elde edilmekte,

c) Sonuç olarak dik yönlü hareketleri gereken altı ön dişin her birine eşit hareket sağlanması mümkün olabilmektedir.

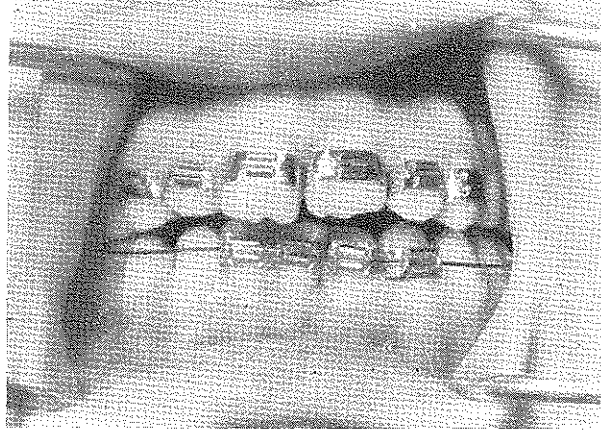
İzahın yukarıda yaptığımız değişikliklerle tatbik edilen Edgewise arh'lar -10- aydan beri kliniğimizde tatbik edilmekte ve tatminkâr sonuçlar alınmaktadır.

Hâlen tam olarak üç vak'ada kullanılmış ve mekanik tedavide gerekli yer değiştirme hızının, eşit olarak bütün dişlerde elde edilebildiği ve sonuçların istenilen değerde oldukları müşahade edilmiştir.

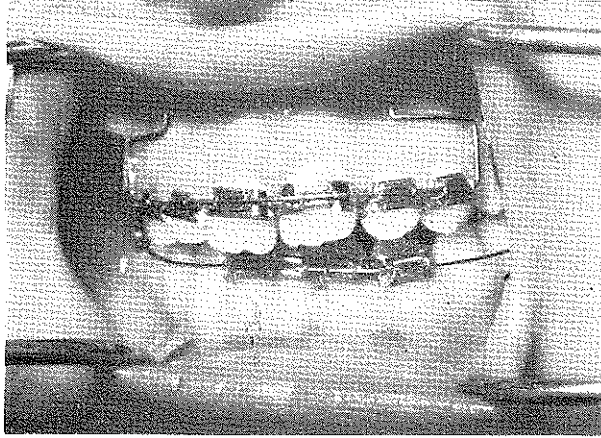

Şekil 4. Aparey ve vak'a modelleri 2842 K.D.

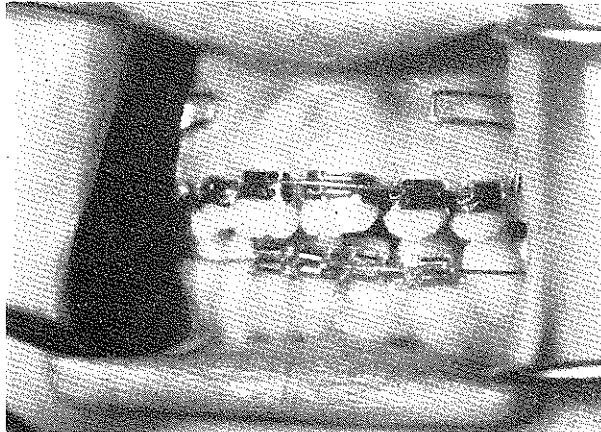
Şekil 5. A - Vak'a
2845 B.H.

B — Tatbikattan
1 ay sonra

C — Tatbikattan
2 ay sonra

Aparey yeni şekli ile, kliniğimize uygun vak'alar müracaat et-
tikçe tatbikine devam edilmektedir. Daha sonuçlar alındıkça mes-
lektaşlarımız bunlardan haberdar edileceklerdir.

Ö Z E T

Müellif frontal dişlerin dik yönlü hareketlerinde Edge-wise arkla düzelt-
menin bazı mahzurlarından bahsederek bu hareketleri kolaylaştıran bir deği-
şiklik teklif etmektedir.

Bu deęişiklik boot . hook'lara benzemekte fakat onlardan çok daha uzun
kollu olarak hazırlanmaktadır.

Müellife göre bu şekil tatbikat ile frontal dişlerde dik yönlü hareketler
muntazam olarak sağlanabilmektedir.

S U M M A R Y

The author criticizes the Edge-wise arch technique for use of the vertical
direction movement of the anterior teeth. He offers a modification of this
technique.

These modifications are similar of the «Boot-hooks», but they had pre-
pared longer arms than the originals.

The author believes, any kind of vertical movements could be achieve
with this small modification.

LİTERATÜR

- 1 — **Dewel, Evanston** : The clinical application of the Edge - wise
appliance in orthodontic treatment Am. J. of Orthodontics 1956 No. 1, 8.1
- 2 — **Raymond C. Thurow** : Technique and treatment with the edgewise
appliance. The C.V. Mosby Company St. Louis 1962.
- 3 — **R. X., O'Meyer** : L'Edge wise Rev. Fr. d'odonto-Stomalogie 1955 No. 8,
S. 1035.
- 4 — **Swed** : The imporved modified Edge wise arch technique. Am. J. of
orthodontic 1956, 6. S. 409.